

MAAK KENNIS MET DE ARABISCHE *DIVAS* TIJDENS DIT MUZIKALE, SEXY, QUEER CABARET

De fascinatie voor Arabische diva's was voor Tomas Pevenage het startpunt om gedurende tien jaar door Palestina, Libanon, Jordanië en Syrië te reizen. De verbondenheid met de Libanese diva Sabah was voor hem doorslaggevend om België in 2019 achter zich te laten en zich te storten op een nieuw hoofdstuk in Libanon.

Sabah, de Libanese zangeres, theateractrice en filmster, belichaamt Arabische camp subcultuur. Als eigenzinnige feministe werd ze een queer-icoon in de Arabische wereld. Haar hedonistische levensstijl zette ze tot haar allerlaatste dagen in als wapen.

Op een kruispunt in Tomas' leven zorgde Sabah voor een schokgolf doorheen zijn lijf. Haar aantrekkingskracht deed hem zwerven doorheen een gebied gekenmerkt door crisissen, oorlogen, revoluties en conflicten waar de queercommunity gevaarlijk balanceert tussen zichtbaarheid en veiligheid.

Tijdens dit muzikale, sexy, queer cabaret laat Tomas je in een constante transformatie kennismaken met legendarische Arabische diva's. Via intieme telefoongesprekken met zijn moeder schetst hij zijn relaties, liefdes en verlangens, langs de nachtclubs van Beirut tot de stomende badhuizen van Damascus.

Sabah is de artiestennaam van de Libanese artiest die werd geboren als Jeanette Gergis Al-Feghali (1927–2014). Het is een Arabische meisjesnaam die 'morgenstond' of 'ochtendlicht' betekent. De van oorsprong christelijke vrouw uit Bdadoun, een gebied ten zuidoosten van Beirut, groeide vanaf de onafhankelijkheid van het land in 1943 uit tot een icoon van de Arabische wereld. In de hele Arabische wereld en daarbuiten stond Sabah bekend als 'Shahroura', wat 'zangvogel' betekent.

Volgens de *Daily Star*, een krant uit Beirut, zou ze de eerste Arabische artiest geweest zijn die optrad in zowel Olympia in Parijs en Carnegie Hall in New York, als het Londense Piccadilly Theatre en Sydney Opera House.

Tot in haar tachtigerjaren trad ze op en verscheen ze op tv. Dit resulteerde in een oeuvre van 50 albums, 98 films, 20 theatervoorstellingen en milde spot voor haar weigering de schijnwerpers te verlaten. Ook haar jeugd liet ze niet los door middel van 30 esthetische operaties, 9 huwelijken met jongere mannen en opzichtige outfits waar menig modieuze dragqueen vandaag jaloers op is.

van en met: Tomas Pevenage

eindregie: Randi De Vlieghe

coaching: Dahlia Pessemiers-Benamar

scenografie: Jana Roos

muziek: Wouter Deltour, Sueño de Smet

kostuums: Jana Roos

make-up: Hassan Dib

productie: Antigone

coproductie: Perpodium

met de steun van: de Tax Shelter van de Belgische federale overheid via Cronos Invest, Vlaanderen en de Stad Kortrijk

met dank aan: De Grote Post

“MIJN MOEDER ZEI OOIT: GIJ FRET HET LEVEN OP”

In een gloed van roze neonlicht vertelt Tomas Pevenage over zijn reizen door Libanon, Palestina en Syrië. Landen die in de westerse context vaak gereduceerd worden tot oorlog en politieke instabiliteit, maar in zijn nieuwe voorstelling *Sabah* onthult Tomas een andere dimensie. Via verhalen die balanceren tussen seksuele begeerte en moederliefde, verweven met persoonlijke ervaringen, brengt hij een ode aan de Libanese diva Sabah. Een gesprek over identiteit, taal en kwetsbaarheid.

Waarom is de voorstelling vernoemd naar Sabah?

Toen ik op mijn 21ste voor het eerst alleen reisde, verbleef ik een tijd in Palestina. Daar ontdekte ik Sabah, een iconische zangeres uit Libanon, van wie ik volledig in de ban raakte. Uiteindelijk bleek Sabah een aanleiding voor mij om Arabisch te studeren en in Libanon te gaan wonen. Sabah is voor mij niet enkel een naam of figuur, maar ook een symbool van de taal en het leven dat ik daar ontdekte.

Wat bracht je oorspronkelijk naar Palestina?

Mijn eerste drijfveer was religieus. Ik wilde de plaatsen uit de Bijbel zien, Jeruzalem bezoeken en de mystiek van het Heilige Land ervaren. Ik ben gelovig, maar niet praktiserend: de institutionele kant van religie, zeker binnen de Belgische katholieke kerk, spreekt me minder aan. Maar de mystiek van heilige plaatsen fascineert me enorm. Of het nu christelijke, islamitische, joodse of boeddhistische plekken zijn, ze dragen een ongrijpbare kracht met zich mee.

Daarnaast is reizen voor mij altijd een zoektocht naar verhalen en verbinding geweest. Palestina opende mijn ogen op een manier die ik niet had voorzien. Ik kwam in aanraking met de harde realiteit van

de bezetting, tegelijk ervaarde ik ook de warmte en schoonheid van de mensen en hun cultuur.

De landen die je bezocht, zoals Palestina, Libanon en Syrië, worden hier vaak geassocieerd met oorlog. Hoe beïnvloedde dat de voorstelling?

Die landen worden in het Westen inderdaad vaak gereduceerd tot conflict. Toen ik daar voor het eerst kwam, wist ik nauwelijks iets over de politieke situatie. Mijn focus lag op de mensen, de cultuur en de taal. Natuurlijk kon ik de realiteit niet negeren, zeker niet toen ik de fysieke muren overstak naar Palestina of later getuige werd van de crisis in Libanon. Toch wil ik niet dat *Sabah* een voorstelling is die alleen over oorlog gaat.

Wél wil ik die landen onder de aandacht brengen en de dingen die ik meemaakte, vertalen naar een publiek. Het is belangrijk deze plaatsen te belichten zonder het enkel over oorlog of miserie te hebben. Wanneer ik aan Syrië, Libanon of Palestina denk, dan denk ik niet aan oorlog. Ik ruik jasmijn, voel de zon in de straten van Beirut en proef koffie met kardemom. Ook dat perspectief moet een plek krijgen. Ik wil het niet per se hebben over moeilijkheden. Natuurlijk is dat belangrijk, maar dat weten we. Laten we kijken naar het schone, naar dat wat kwetsbaar is.

Waarom was het leren van Arabisch zo belangrijk voor jou?

Als je ergens woont, is taal de sleutel tot begrip en verbinding. In Libanon merkte ik hoe enkele woorden deuren openden. Mensen appreciëren het als je moeite doet om hun taal te spreken; het getuigt van interesse en respect. Dat geldt ook hier in België. Als Brusselaar weet ik hoe krachtig meertaligheid is. De talenmix in Beirut voelde daardoor een beetje als thuiskomen aan.

Ook in Sabah gebruik ik verschillende talen. Naast mijn eigen ervaringen reflecteert dit ook op de veelzijdigheid van de regio. Hierbij hoeft je niet elk woord te begrijpen om de essentie van een verhaal te voelen. Taal is een brug, geen barrière.

Je transformeert op het podium tot een divafiguur. Wat spreekt je aan in dat archetype?

De diva heeft altijd een bijzondere plaats gehad in de queercommunity. Ze is vrouwelijk, krachtig, bijna heilig. Denk aan Maria, maar ook aan iconen zoals Dalida of Sabah. Voor mij is dat diva-aspect een manier om rauwe en kwetsbare verhalen te vertellen die evenzeer glamoureus en ongrijpbaar zijn.

Daarnaast speelt mijn moeder een grote rol in deze voorstelling. Zij is altijd een soort divafiguur voor mij geweest. Na haar

beroerte, waarbij ze haar geheugen verloor, ging haar gezondheid achteruit. Die periode viel samen met de revolutie en de economische crisis in Libanon. Het verval van mijn moeder en dat van het land liepen parallel. Dat maakte het onmogelijk om haar niet in het stuk te betrekken.

Hoe is het om zo'n persoonlijk verhaal te delen op het podium?

Ik hou van vertellen. Mijn moeder zei ooit: 'Gij fret het leven op.' En dat is ook zo. Mijn verhalen zijn vaak pittig, soms schaamteloos, maar dat hoort erbij. Ik wil mijzelf niet censureren, juist in die sappige details zit de kracht van mijn werk.

Theater is voor mij een medium waarin ik mezelf kan tonen zoals ik ben. Natuurlijk is het spannend, vooral omdat mijn moeder ook komt kijken. Al zal ik nooit weten wat ze ervan vond, want zodra ze de zaal uitgewandeld is, zal ze zich niet meer herinneren wat ze gezien heeft. Dit maakt haar aanwezigheid echter niet minder bijzonder. Het is voor mij een manier om ons verhaal – en dat van Sabah – met de wereld te delen.

Marte Van Poucke

"Ik wil mijzelf niet censureren."

Tomas Pevenage (1990) studeerde af als acteur aan het RITCS Brussel en speelde o.a. in voorstellingen van Toneelhuis, Studio Orka, Antigone, De Monty, Muziektheater Transparant en Silence Radio en bij K.A.K. Hij maakte *Cover-up*, een concert-thriller over een Kate Bush-coverband bij BRONKS. In 2021 verving hij Jef Van Gestel in de voorstelling *Rita* (BRONKS en Tuning People). De voorstelling toerde in vier talen over de hele wereld. In 2024 maakte en speelde hij de voorstelling *AAI*, een magische voorstelling over een oude man die plots alleen is en troost zoekt in de dingen rond hem. Een huidhongerige trip vol vervreemde familie en verzonden vrienden. Een animistische ode aan de eenzame mens en zijn oeverloze verbeelding (regie Femke Stallaert). Naast theater speelt Tomas in tv-reeksen en films: *Mijn vader is een saucisse*, *Portrait of a Disappearing Woman*, *Putain, Oh Otto!*, *HOLY SHIT!*. In 2019 woonde Tomas in Libanon waar hij Arabisch studeerde aan het Levantine Institute in Tripoli.

Dahlia Pessemiers-Benamar (1975) speelt als freelance actrice bij diverse theatergezelschappen, in tv-reeksen en films. Fysieke, mentale, sociale en talige grenzen in vraag stellen is de motor in het werk van Pessemiers-Benamar. In 2024 tekent ze, samen met Valéry Warnotte, een drietalig artistiek parcours uit voor theatergezelschap AGORA.

Randi De Vlieghe (1974) werkte o.a. bij Bert Van Gorp, het Hans Hof ensemble, Eric Raeves/De Beweeging en Weiss Dance company. Hij danste met Natascha Pire in de producties ADSEC en ADDA (Emanon Ensemble). Vanaf 2000 werkt hij hoofdzakelijk in het jeugdtheater. Hij maakt, speelt, regisseert en choreografeert bij Studio Orka, fABULEUS, KOPERGIETERY, hetpaleis en BRONKS.

Jana Roos (1994) is een Gentse artiest, modeontwerper, beeldende kunstenaar, scenograaf en kostuumontwerper. Met haar grenzeloze, feeëriek werelden nodigt ze toeschouwers uit om hun eigen fantasie aan te spreken. Daarbij zijn de uiteenlopende materialen waarmee ze werkt een cruciale bron van inspiratie. Ze ontwierp de kostuums en scenografie voor verschillende Vlaamse gezelschappen en muzikanten waaronder: Charlotte Adigéry, Katrien Verfaillie, Peeping Tom, NTGent, 4Hoog productiehuis, Muziektheater Transparant, Theater Malpertuis, Victoria Deluxe, Broder, Grof geschud, Antigone, Theater Arsenaal en Het kwartier.

Wouter Deltour (1990) is pianist en muziektheatermaker. Met Tom Goossens richtte hij in 2016 DESCHONECOMPANIE op. Hun toegankelijke operabewerkingen touren langs Vlaamse culturele centra en internationale festivals. Als maker is hij geïnteresseerd in het samenbrengen van verschillende muzikale profielen om ze te laten botsen tot nieuwe vormen. Hij maakt graag conceptuele herwerkingen van klassieke muziek, waaraan hij eigen composities toevoegt. In deze vrije aanpak vond hij samenwerkingen met onder anderen Olympique Dramatique, Silence Radio, Els Mondelaers, Jesse Kanda, Benjamin Abel Meirhaeghe, Oriana Mangala, Lara Chedraoui, Finn Ronsdorf, Eurudike De Beul en Muziektheater Transparant.

Sueño de Smet (2001) volgde diverse opleidingen waar hij zich verdiepte in muziekproductie en opnametechnieken. In 2023 studeerde hij af als muziekproducer. Reizen en *field recordings* spelen een belangrijke rol in zijn keuzes. Hij laat zich inspireren door klanken en ritmes die eeuwenoude verhalen vertellen. Bij de muziekgroep Staronovo schrijft hij samen met Vladimir Dimitrov dynamische muziek waarin Bulgaarse traditionals vervlochten worden met elektronische elementen en diverse ritmes.

Hassandra (1994) is een in Berlijn gevestigde Libanese multidisciplinaire artiest en DJ. Hen is medeoprichter van ADIRA Party, Critical Queer Solidarity e.V. en het ADIRA Drag Festival. Hassandra heeft een bachelor in Theater en Podiumkunst van de Libanese Universiteit in Beirut. Hun theatrale werk combineert drag, bewegingsperformance en multimedia-kunst. Hassandra richt zich op gemeenschapsvorming en behandelt thema's zoals het zoeken naar een thuis, nostalgie en het queer maken van archieven.

Laat de voorstelling verder echoën in je koptelefoon op de fiets of vanuit je zetel. Leer via deze Spotifyplaylist Tomas' favoriete nummers van Sabah en andere Libanese artiesten kennen.

Scan de qr-code via je telefoon of zoek op Spotify naar 'Sabah – Tomas Pevenage'!